

Datum
2022-08-02
Vår referens
Henrik Heyman
Ekonom
henrik.heyman@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Lars-Johan Hallgren (SD) om att beställa en rapport för att belysa rådande tystnadskultur och kriminellas inflytande inom kommunens verksamheter STK-2021-1309

Sammanfattning

Lars-Johan Hallgren (SD) föreslår att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att beställa en rapport från lämplig extern och oberoende aktör i syfte att undersöka och kartlägga situationen inom kommunens verksamheter vad gäller förekomsten av kriminell verksamhet och infiltration samt förekommande tystnadskultur bland kommunens medarbetare.

Arbetsmarknads- och socialnämnden, fritidsnämnden, funktionsstödsnämnden samt miljönämnden har yttrat sig i ärendet. Stadskontoret anser att det är mycket angeläget att den problematik kring tystnadskultur som lyfts fram i rapporten som motionären hänvisar till motverkas och förebyggs. I likhet med flertalet remissinstanser menar dock stadskontoret att det inte finns behov av en extern rapport, eftersom omfattande arbete pågår, såväl stadsövergripande som inom nämndernas verksamheter, inom flera av de områden som lyfts fram i motionen. Inte minst handlar det om åtgärder som omfattas av den av kommunstyrelsen godkända handlingsplanen Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden (STK 2019–1285).

Förslaget är att kommunfullmäktige avslår motionen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår Lars-Johan Hallgrens (SD) motion om att beställa en rapport för att belysa rådande tystnadskultur och kriminellas inflytande inom kommunens verksamheter.

Beslutsunderlag

- [Här kommer namnet på de handlingar som ligger till grund för beslutsförslaget hämtas in automatiskt. Du behöver inte skriva något under denna rubrik.]

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-08-15

Kommunstyrelsen 2022-09-07
Kommunfullmäktige 2022-09-29

Beslutet skickas till

Lars-Johan Hallgren (SD)
Arbetsmarknads- och socialnämnden
Fritidsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Miljönämnden

Ärendet

Lars-Johan Hallgren (SD) föreslår att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att beställa en rapport från lämplig extern och oberoende aktör i syfte att undersöka och kartlägga situationen inom kommunens verksamheter vad gäller förekomsten av kriminell verksamhet och infiltration samt förekommande tystnadskultur bland kommunens medarbetare.

Motionären hänvisar till konsultrapporten Finns det en tystnadskultur i Göteborgs stad? från augusti 2021. Rapporten är en kvalitativ studie som syftar till att beskriva olika former av en eventuell tystnadskultur i Göteborgs stad. Studien bygger på intervjuer med medarbetare i kommunens verksamheter, främst inom det sociala området, som löper störst risk för att utsättas för påtryckningar av kriminella strukturer. Urvalet av intervjupersoner har också till viss del gjorts genom så kallat "snöbollsurval", det vill säga att några av de intervjuade har fått föreslå andra personer som de bedömer vore relevanta för granskningen. Granskningen har inte haft som mål att kvantitativt bedöma omfattningen av tystnadskultur i Göteborgs stad, och inte heller att göra konsekvensanalyser av beskrivna situationer eller att föreslå lösningar.

Rapportförfattarens slutsats är att det inte finns en tystnadskultur i staden, utan flera, att dessa har olika orsaker och tar sig olika uttryck.

Motionen har remitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden, fritidsnämnden, funktionsstödsnämnden samt miljönämnden. Samtliga nämnder har inkommit med yttrande. Nedan redovisas en kort sammanfattning av respektive yttrande. Yttrandena i sin helhet bifogas ärendet.

Remissinstansernas yttrandenArbetsmarknads- och socialnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser allvarligt på de situationer som motionären lyfter. Nämnden menar att det bedrivs ett omfattande arbete i staden som rör de situationer som beskrivs i motionen och bedömer att det finns ett antal verksamhetsområden som är relevanta utifrån motionens innehåll:

- Tillgång till stadens lokaler
- Stöd och bidrag till idéburen sektor
- Ekonomiskt bistånd
- Upphandling
- Hot och våld
- Otillåten påverkan

Sammantaget bedömer nämnden att det inte finns ett behov av en extern rapport eftersom det redan pågår flera utvecklingsarbeten såväl i staden som inom nämndens verksamheter. Vidare ser nämnden ett stort värde i att detta arbete sker inom ramen för ordinarie verksamhet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutade föreslå kommunfullmäktige besluta att motionen ska avslås.

Sverigedemokraterna anmäler muntlig reservation.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden menar att den viktigaste frågan att ställa innan en sådan rapport genomförs är vilken form av tystnadskultur man vill belysa, och påtalar att flertalet exempel som framkommer i rapporten inte är samstämmiga med situationer inom fritidsnämndens verksamheter.

Rapporten vittnar, menar nämnden, om händelser som anställda inom kommunen utsätts för och att detta sammanhang och arbetsmoment som fritidsnämnden inte har i sitt uppdrag.

Nämnden betalar ut bidrag till föreningar och organisationer där regelbundna kontroller genomförs. Utifrån fritidsnämndens internkontroll- och stödstruktursystem genomförs kontinuerliga granskningar och styrdokument för att förhindra de problem och situationer som beskrivs i rapporten. Utöver detta finns det en ledningsstruktur som säkerställer att medarbetare som upplever situationer som obehagliga eller hotfulla kan lämna över dem till närmaste chef, ända upp till direktör.

Fritidsnämnden ser inte att behov finns för att genomföra en likvärdig rapport som motionen avser. Av den anledningen föreslår fritidsnämnden att motionen avslås.

Sverigedemokraterna anmäler muntlig reservation.

Funktionsstödsnämnden

Funktionsstödsnämnden ser allvarligt på de problem och utmaningar som lyfts i motionen och anser att tystnadskultur och kriminell verksamhet är något som måste tas på allvar och ständigt motverkas. Funktionsstödsnämnden anser dock inte att kommunstyrelsen ska ges i uppdrag att beställa den typ av rapport som den Göteborg stad genomfört. Rapporten som Göteborgs stad har gjort är kvalitativ och syftet har inte varit att göra kvantitativa bedömningar av tystnadskulturen i Göteborgs stad. Syftet har i stället varit att lyfta anställdas (huvudsakligen inom de sociala områdets) upplevelser av tystnadskultur och otillåten påverkan. Det finns ingen anledning, menar nämnden, att tro att inte liknande utmaningar finns inom Malmö stads verksamheter. Vidare menar nämnden att syftet med rapporten inte heller har varit att genomföra någon konsekvensanalys av de upplevelser och situationer som lyfts och att några lösningar inte heller har föreslagits.

Nämnden anser att det inte finns behov av att upphandla en extern rapport eftersom det redan pågår ett omfattande arbete som rör områden som angränsar till motionens innehåll, både i staden generellt och nämnden specifikt. Nämnden ger i sitt yttrande exempel på insatser som syftar till att upptäcka och motverka tystnadskultur och kriminellas möjligheter att påverka eller utnyttja socialtjänsten.

Funktionsstödsnämnden beslutade föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen

Sverigedemokraterna anmäler muntlig reservation.

Miljönämnden

Miljönämnden instämmer i vikten av att motverka otillåten påverkan inom kommunen men anser att ett tillräckligt omfattande arbete pågår utifrån nämndens ansvarsområde. Miljönämnden menar att det är ett säkerhetsproblem och ett hot mot det demokratiska samhället om personer, verksamheter eller organisationer lyckas påverka förvaltningens handläggare eller beslutsfattare. Förvaltningen har sedan länge rutiner för denna typ av händelser som ett stöd för både medarbetare och chefer. Otillåten påverkan har diskuterats flitigt under senare år, inte minst med hänsyn till arbetet inom Tryggare Malmö, och ingår i uppföljningen av förvaltningens interna kontroll.

Nämnden hänvisar till att det pågår arbete inom ramen handlingsplanen Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden (STK 2019–1285) med att ta fram och implementera metodstöd för att motverka otillåten påverkan. Miljönämnden instämmer i vikten av att motverka otillåten påverkan inom kommunen, men anser att ett tillräckligt omfattande arbete pågår utifrån miljöförvaltningens ansvarsområde samt utifrån stadens pågående arbete enligt kommunstyrelsen handlingsplan.

Miljönämnden beslutade föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Sverigedemokraterna lämnar skriftlig reservation.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret anser att det är mycket angeläget att den problematik kring tystnadskultur som lyfts fram i rapporten som motionären hänvisar till motverkas och förebyggs och instämmer med funktionsstödsnämnden som menar att det inte finns anledning att tro att inte liknande utmaningar som de i Göteborg finns inom Malmö stads verksamheter.

Liksom arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden och miljönämnden menar stadskontoret att det inte finns behov av en extern rapport, eftersom omfattande arbete pågår, såväl stadsövergripande som inom nämndernas verksamheter, inom flera av de områden som lyfts fram i motionen. Inte minst handlar det om åtgärder som omfattas av den av kommunstyrelsen godkända handlingsplanen Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden (STK-2019-1285). I arbetet med att ta fram handlingsplanen, i vilket flera av kommunens förvaltningar och bolag och statliga myndigheter (däribland Polisen, Skatteverket och Försäkringskassan) involverades, identifierades mycket av det som tas upp i rapporten från Göteborg. Utöver åtgärderna i handlingsplanen kan den nyinrättade visselblåsarfunktion, som beslutades av kommunfullmäktige den 28 oktober 2021 (STK-2019-543), ses som ytterligare en åtgärd för att motverka och förebygga tystnadskultur.

Stadskontoret menar att en rapport med det innehåll som motionären föreslår, liksom kostnad och interna resurser (intervjupersonernas arbetstid) för att ta fram den, skulle bli mer omfattande i jämförelse med rapporten som tagits fram för Göteborgs stads räkning, eftersom den skulle täcka in ett bredare område. Syftet med granskningen i Göteborg var att svara på om det finns en tystnadskultur kopplad till kriminella strukturer i staden och hur den i så fall kan se ut. Motionären vill härutöver undersöka och kartlägga förekomsten av kriminell verksamhet och

infiltration inom kommunens verksamheter.

Enligt stadskontorets bedömning skulle kostnaden för att ta fram en sådan rapport överstiga det eventuella värdet av den kunskap som skulle genereras. Som beskrivits i ärendet pågår redan ett omfattande arbete som ger ny och aktuell kunskap att använda i arbetet med att förebygga och upptäcka oegentligheter och motverka tystnadskultur.

Mot bakgrund av ovan, och med beaktande av inkomna yttranden från remissinstanserna, gör stadskontoret bedömningen att det inte föreligger behov av att beställa rapport med det innehåll som motionären beskriver.

Stadskontorets förslag är att kommunfullmäktige avslår motionen.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör